

Teimpléad Éigeantach 1 : Ráiteas um Chumhdach Leanaí agus Teimpléad Measúnaithe Riosca

Ráiteas um Chumhdach Leanaí- Eanáir 2022

Is bunscoil í Gaelscoil na Mí a sholáthraíonn oideachas bunscoile do dhaltáí ó na Naíonáin Shóisearacha go Rang a Sé.

De réir cheanglais an Achta um Thús Áite do Leanaí 2015, Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta um Chosaint agus Leas Leanaí 2017, an Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí (2019), na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017 agus Treoir Tusla maidir leis na Ráitis um Chumhdach Leanaí a ullmhú, chomhaontaigh Bord Bainistíochta Ghaelscoil na Mí an Ráiteas um Chumhdach Leanaí atá leagtha amach sa doiciméad seo.

- 1 Tá an Bord Bainistíochta tar éis Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí na Roinne do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017 a ghlacadh agus déanfaidh sé iad a chur chun feidhme go hiomlán agus gan iad a mhodhnú mar chuid den Ráiteas foriomlán um Chumhdach Leanaí
- 2 Is í Clár Ní Mhaoláin an Teagmhálaí Ainmnithe (TA)
- 3 Is í Fionnuala Nic Cába an Leas-Teagmhálaí Ainmnithe (Leas-TA)
- 4 Aithníonn an Bord Bainistíochta go mbaineann cúinsí cosanta agus leasa leanaí trí gach gné de shaol na scoile agus go gcaithfear iad a léiriú i mbeartais, nósanna imeachta, cleachtais agus gníomhaíochtaí uile na scoile. Comhlíonfaidh an scoil, ina cuid beartais, nósanna imeachta, cleachtais agus gníomhaíochtaí, na prionsabail a leanas maidir le dea-chleachtas i gcosaint agus leas leanaí:

Déanfaidh an scoil an méid a leanas:

- aithneoidh sí go bhfuil cosaint agus leas leanaí thar a bheith tábhachtach, beag beann ar gach breithniú eile;
- comhlíonfaidh sí go hiomlán a hoibleagáidí reachtúla faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 agus comhlíonfaidh sí reachtaíocht ábhartha eile a bhaineann le cosaint agus leas leanaí;
- comhoibriú go hiomlán leis na húdaráis reachtúla ábhartha maidir le cosaint leanaí agus cúrsaí leasa;

- cleachtas shábháilte a ghlacadh chun an fhéidearthacht go dtarlódh díobháil nó timpistí do leanaí a íoslaghdú agus chun oibrithe a chosaint ar an ngá le rioscaí neamhriachtanacha a ghlacadh a d'fhéadfadh iad féin a fhágáil ar oscailt do chúiseamh mí-úsáide nó faillí;
- cleachtas oscailteachta a fhorbairt le tuismitheoirí agus rannpháirtíocht tuismitheoirí in oideachas a gcuid leanaí a spreagadh; agus
- urraim iomlán a bheith acu ar cheanglais rúndachta agus iad ag déileáil le cúrsaí maidir le cosaint leanaí.

Comhlíonfaidh an scoil na prionsabail thuas freisin maidir le haon scoláire fásta atá faoi leochail speisialta.

5 Tá na nósanna imeachta/bearta seo a leanas i bhfeidhm:

- Maidir le haon bhall foirne atá faoi réir aon imscrúdaithe (cibé mar a thuairiscítear sin) maidir le haon ghníomh, neamhghníomh nó imthoisc i ndáil le leanbh atá ag freastal ar an scoil, comhlíonann an scoil na nósanna imeachta ábhartha atá leagtha amach i gCaibidil 7 de na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanáí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017 agus comhlíonann an scoil na nósanna imeachta araíonachta comhaontaithe ábhartha d'fhoireann scoile atá foilsithe ar shuíomh gréasáin ROS.
- Maidir le roghnú nó earcú foirne agus a n-oiriúnacht chun oibriú le leanaí, comhlíonann an scoil ceanglais reachtúla grinnfhiosrúcháin Achtanna an Bhiúró Náisiúnta Grinnfhiosrúcháin (Leanáí agus Daoine Soghonta) 2012 go 2016 agus comhlíonann an scoil an treoir níos leithne maidir le dualgas cúraim a leagtar amach i gCiorcláin Grinnfhiosrúcháin agus earcaíochta Garda a d'fhoilsigh ROS agus atá ar fáil ar shuíomh gréasáin ROS.
- Maidir le faisnéis, agus, nuair is gá, treoir agus oiliúint, a sholáthar don fhoireann i ndáil le tarlú díobhála a shainathint (mar a shainmhínítear in Acht 2015) tá an méid a leanas déanta ag an scoil-
 - Chuir sí cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanáí na scoile ar fáil do gach ball foirne
 - Cinntíonn sí go gcuirtear cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanáí na scoile ar fáil do gach ball foirne nua
 - Spreagann sí baill foirne chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Spreagann sí baill an Bhoird Bainistíochta chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Coinníonn an Bord Bainistíochta taifid ar gach oiliúint ar bhaill foirne agus ar bhaill den Bhord
- Maidir le Tusla i ndáil le hábhair inmí um chosaint leanaí a thuairisciú, ceanglaítear ar gach duine den phearsanra scoile na nósanna imeachta atá leagtha amach sna Nósanna Imeachta um Chosaint Leanáí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017 a chomhlíonadh, lena n-áirítear i gcás múinteoirí cláraithe, iad siúd atá sainordaithe chun tuairisciú faoin Acht um Thús Áite do Leanáí 2015.
- Sa scoil seo tá teagmhálaí ainmnithe ceaptha ag an mBord mar an “duine ábhartha” (mar a shainmhínítear san Acht um Thús Áite Leanáí 2015) mar an gcéad phointe teagmhála maidir le ráiteas cosanta leanaí na scoile.

- Is daoine sainordaithe iad na múinteoirí cláraithe ar fad atá fostaithe ag an scoil faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015.
- De réir an Achta um Thús Áite do Leanaí 2015 agus san Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí (2019), rinne an Bord measúnú ar aon fhéidearthacht díobhála do leanbh agus é nó í ag freastal ar an scoil nó ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí scoile. Tá measúnú scríofa ina leagtar amach na réimsí riosca a sainithníodh agus nósanna imeachta na scoile chun na rioscaí sin a bhainistiú san áireamh sa Ráiteas um Chumhdach Leanaí.
- Is féidir teacht ar na nósanna imeachta éagsúla dá dtagraítear sa Ráiteas seo ar shuíomh gréasáin na scoile, ar shuíomh gréasáin ROS nó cuirfear ar fáil iad arna iarraidh sin ag an scoil.

Nóta: Níl an méid thuas beartaithe mar liosta uileghabhálach. Áireoidh na Boird Bainistíochta Aonair freisin sa chuid seo cibé nósanna imeachta/bearta eile atá ábhartha don scoil atá i gceist.

- 6 Foilsíodh an ráiteas seo ar shuíomh gréasáin na scoile agus cuireadh ar fáil é do gach ball de phearsanra na scoile, do Chumann na dTuismitheoirí (más ann dó) agus don phátrún. Tá sé inrochtana go héasca ag tuismitheoirí agus caomhnóirí ach é a iarraidh. Cuirfear cóip den Ráiteas seo ar fáil do Tusla agus don Roinn má iarrtar sin.
- 7 Déanfar an Ráiteas um Chumhdach Leanaí a athbhreithniú ar bhonn bliantúil nó a luaithe is indéanta tar éis athrú ábhartha a bheith ann in aon ábhar dá dtagraíonn an ráiteas seo.

Ghlac an Bord Bainistíochta an Ráiteas um Chumhdach Leanaí ar an 26/01/22.

Rinne an Bord Bainistíochta athbhreithniú ar an Ráiteas um Chumhdach Leanaí ar an 26/01/22.

Síniú: Cormac Mac Cashin

Síniú: Clár Ní Mhaoláin

Cathaoirleach an Bhoird Bainistíochta

An Príomhoide/Rúnaí an Bhoird Bainistíochta

Dáta: 26/01/22

Dáta: 26/01/22

Measúnú Riosca um Chumhdach Leanaí- Eanáir 2022

Measúnú Scríofa ar Riosca maidir le Gaelscoil na Mí

De réir alt 11 den Acht um Thús Áite do Leanaí 2015 agus de réir cheanglas Chaibidil 8 de na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017*, seo a leanas an Measúnú Riosca Scríofa ar Ghaelscoil na Mí.

1. Liosta de ghníomhaíochtaí na scoile	2. Shainnithin an scoil an riosca díobhála a leanas maidir lena ghníomhaíochtaí –	3. Tá na nósanna imeachta a leanas i bhfeidhm ag an scoil chun dul aghaidh a thabhairt na rioscaí díobhála a shainnithnítear sa mheasúnacht seo -
<p>(cuir isteach liosta de ghníomhaíochtaí na scoile sa chuid seo)</p> <p>1.Nósanna teacht ar scoil ag tús an lae</p>	<p>(cuir isteach rioscaí díobhála a shainnithnítear sa chuid seo)</p> <p>Páistí ag siúl chuig na bealaigh isteach ag an am ceart</p> <p>Daoine fásta eile ar láthair na scoile</p> <p>Aimsir siocthe agus laethanta sneachta</p>	<p>(cuir isteach na nósanna imeachta atá i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí díobhála sa chuid seo)</p> <p>Príomhoide agus Múinteoirí Oideachas Spéisialta ar dualgas ar an dá gheata ó 8.40rn</p> <p>Daoine fásta le siúl timpeall na scoile in aon treor, tuistí le fanacht amach ó láthair na scoile ar maidín</p> <p>Is é Airíoch na scoile a ghlanann sneachta ó na príomhchosáin agus a chuireann salann amach ar na príomhchosáin</p>

<p>2. Nósanna imeacht ón scoil ag deireadh an lae</p>	<p>Páistí ag imeacht amach as an fhoirgneamh</p> <p>Páistí ag siúl abhaile leo féin</p> <p>Páistí atá bailithe</p>	<p>Téann an mhúinteoir ranga go barr an líne agus siúlann an rang amach chuig an clós leis an múinteoir ranga</p> <p>Is gá do thuistí ríomhphost nó nóta a chur chuig an scoil le rá go bhfuil cead ag a páiste/ páistí siúl abhaile leo féin</p> <p>Fánann an múinteoir ranga ar an clós agus cuireann na páistí á lámha suas le rá nuair atá tuismitheoir/ caomhnóir ann chun iad a bháiliú</p>
<p>3.Nósanna teacht agus imeacht i rith an lae</p>	<p>Páiste ag teacht isteach</p> <p>Páiste ag dul amach</p>	<p>Fágann an tuismitheoir/ caomhnóir an páiste I bhfáiltiú na scoile agus ligeann rúnaí na scoile iad isteach. Síníonn an tuismitheoir/ caomhnóir an leabhar síniú isteach/ amach</p> <p>Tágann an tuismitheoir/ caomhnóir go oifig na scoile, téann rúnaí na scoile I dteagmháil leis an múinteoir ranga agus seolann an múinteoir ranga an páiste go oifig na scoile. Síníonn an tuismitheoir/ caomhnóir an leabhar síniú isteach/ amach</p>
<p>4.Nósanna Imeachta maidir le Covid19</p>	<p>Féach an Plean Freagartha atá faoi chúram Conor Mac an tSaoir, Oifigeach Covid, Rang 6B</p> <p>An Seomra Leithlise</p>	<p>Féach an Plean Freagartha atá faoi chúram Conor Mac an tSaoir, Oifigeach Covid, Rang 6B</p> <p>Suite taobh le hoifig an Phríomhoide, trasna ó sheomra Rang 6B, fágтар an doras ar oscailt agus tá fearas oiriúnach ann le déaileáil le cás amhrasta Covid19</p>

5.Sos na bpáistí	Féitheoireacht ar leanbh le linn dóibh bheith sa seomra leithlise	Fánann an múinteoir ranga leis an páiste le linn dóibh bheith sa seomra leithlise. Cuirtear an príomhoide ar an eolas faoi sa dóigh agus go ndéantar socrúithe le haghaidh féitheoireacht ranga
	Féitheoireacht sna ranganna (In am báisteach)	Am lón beag- Bíonn múinteoirí ar dualgas idir dhá rang agus siúlann siad idir na ranganna ag coinneáil súil ar na páistí Am lón mór- Fánann na múinteoirí ranga lena rang agus iad ag ithe agus bíonn meithéal I bhfeidhm ina dhiaidh
	Féitheoireacht ar an clós	Bíonn ceithre mhúinteoir ar dualgas ag gach am lón agus na cúintóirí riachtánais spéisialta chomh maith. Caitheann gach ball foirne veist ardfheicthe
	Taistéal go dtí agus ón chlós	Siúlann na páistí go dtí an clós i líntí ciúin agus ar an chéad clog taobh amuigh, stopann siad den spraoi láithreach bonn agus ar an dara chlog siúlann siad isteach chuig an líne
	Timpistí/ Eachtraí Eisceachtúla/ Eachtraí Iompraíochta	Bíonn leabhar clóis ag gach múinteoir agus líonann siad taiféad isteach mar gheall ar na rudaí seo. Tá tuairiscí ar fáil sa chistin más gá tuairisc scríofa a thabhairt don phríomhoide.
	Timpistí ar an clós- Gortú don cheann	Tugtar gach páiste le gortú ar a c(h)eann isteach chuig an múinteoir ranga. Cuireann an múinteoir ranga scairt ar an tuismitheoir/ caomhnóir agus líonann an múinteoir ar an clós tuairisc isteach don phríomhoide.

<p>6.Úsáid giurléidí leictreonacha</p>	<p>Timpistí ar an clós- Gortú eile</p> <p>Féach “Polasaí Úsáide Inghlactha”</p> <p>Fóin póca baill foirne</p> <p>Fóin póca na páistí</p> <p>Táibléidí</p>	<p>Tá traenáil céadcábhair faighte ag foireann na scoile. Cuirtear an múinteoir ranga ar an eolas faoi gortú i ngach cás agus is féidir leis an múinteoir ar dualgas agus an múinteoir ranga teacht ar chomhréiteach maidir le déaileáil le gortú eile.</p> <p>Féach “Polasaí Úsáide Inghlactha”</p> <p>Níl cead ag baill foirne fón póca s’acu féin a úsáid le linn am teagaisc. Má bhíonn baill foirne ag fanacht ar glaoch práinneach, cuireann siad an phríomhoide ar an eolas faoi seo agus eagraítear clúdach don rang don am sin</p> <p>Bíonn na fóin póca muchta go hiomlán- ní amháin ar ciúnas, ach muchta, ó thús go deireadh an lae agus ar gach áit ar láthair na scoile. Muna gcloínn na páistí leis na treoracha seo cuirtear an fón in oifig an phríomhoide agus beidh ar thuistí/ caomhnóirí an fón a bháiliú ansin</p> <p>Baintear úsáid as táibléidí faoi stiúr baill foirne amháin agus glactar leis an an PUI ina iomlán idir páistí agus tuistí</p>
<p>7.Cuairteoirí chuig an scoil</p>	<p>Cuairteoirí a bhíonn ag obair ar an fhoirgneamh agus sna ranganna</p>	<p>Déantar gach iarracht obair thógála/ coirrithe a shocrú roimh nó i ndiaidh amanna scoile ach sa chás nach féidir, rachaidh na cuairteoirí chuig oifig na scoile, síneoidh siad leabhar na gcuairteoirí agus an leabhar teagmhála Covid agus buailfidh príomhoide na scoile agus/ nó airíoch na scoile leo ansin. Rachaidh an príomhoide agus/ nó airíoch na scoile go dtí an láthair oibre leo. Rachaidh siad ar ais chuig</p>

<p>10.Turasanna Scoile</p>	<p>Féitheoireacht oiriúnach</p>	<p>úsáid na leithris agus beidh sé seo intuigthe don páistí trí athrá agus cleachtadh. Níl cead ach ag páiste amháin dul isteach chuig leithreas amháin ag am amháin. Sa chás go mbíonn timpiste ag páiste agus gur gá éadaí a athrú, beidh ar an pháiste éadaí a chur orthu féin. Sa chás nach féidir le páiste iad féin a ghlanadh nó a chóiriú, cuirfear scairt ar thuistí/ caomhnóirí.</p> <p>Má bhíonn riachtánais leithris faoi leith ag páiste, beidh sé soiléir ar a p(h)lean aonarach agus cuirfear na CRS agus múinteoirí ar an eolas faoi na riachtánais seo.</p> <p>Tá srian ar ár gcuid imeachtaí taobh amuigh den scoil le linn am Covid ach baineann ranganna sult as siúlóidí sa timpeallacht agus baile áitiúil go fóill. Más maith le múinteoir dul ar siúlóid lena rang is gá dó/ di labhairt leis an phríomhoide faoi agus déanfar socruithe le haghaidh féitheoireacht oiriúnach bunaithe ar cé chomh fada agus a mhairfidh an turas, cén léibhéal ranga atá i gceist, cé mhéad páiste a bhéas ann, cén áit a mbeidh sé ar siúl agus cad iad na rioscaí a bhéas ann.</p>
<p>11.Cúram Céad-Cábhair agus Leigheas</p>	<p>Eolas chruinn ag baill foirne faoi na páistí</p> <p>Leigheas ceart ag an páiste ceart</p>	<p>Ag tús gach scoilbhliain, tá sé mar dhualgas ag tuismitheoirí foirm bhuí a líonadh isteach má bhíonn alléirge nó leigheas ag a p(h)áiste.</p> <p>Bailítear an t-eolas seo le chéile I bhfillteán eolais agus cuirtear an fillteán ar fáil do gach ball foirne. Is gá do bhaill foirne foirm a shíniú le rá go bhfuil an t-eolas leighis leite acu.</p> <p>Iarrfar ar thuismitheoirí leigheas a p(h)áiste a sheoladh ar scoil I mála nó bosca le lipéid soiléir air</p>

<p>12. Iompar dúshlánach</p>	<p>Turasanna Scoile</p> <p>Féach ar an Cód Iompair</p> <p>An páiste a léiríonn iompar dúshlánach agus páistí eile i láthair</p>	<p>a léiríonn ainm agus rang an pháiste agus ina bhfuil leathanach eolais agus/ nó teoracha soiléire faoi cónas an leigheas a thabhairt don pháiste. Beidh an leigheas ar fad faoi ghlas sa seomra leithlise.</p> <p>Tá sé mar dhualgas ag an múinteoir ranga an leigheas a thabhairt leo don pháiste ina rang ar aon thuras scoile.</p> <p>Má bhíonn leigheas ag páiste atá ar an fhoireann peile/ damhsa/ ficheall agus iad ag imeacht ar thuras, beidh sé mar dhualgas ag an múinteoir atá I gceannas ar an imeacht sin an leigheas ceart a bheith leo don pháiste.</p> <p>Fágtar gach bosca/ mála leighis ar ais sa chófra leighis tar éis turas/ ócáid scoile.</p> <p>Féach ar an Cód Iompair</p> <p>Tá cárta CAT (Cábhair ag teastáil) sna seomraí ranga ar fad agus san am go bhfuil tacaíocht breise de dhíth ar mhúinteoir le páiste atá ag léiriú iompar dúshlánach, cuirfidh an múinteoir an cárta CAT chuig an príomhoide ar dtús ach sa chás nach bhfuil sí ar fáil, chuig múinteoir Oideachas Spéisialta, múinteoir béaldorais dóibh.</p> <p>Déanfar iarracht an páiste a shocrú sa seomra ranga ach munar féidir agus má tá riosca ann go ngortófar páistí eile, bogfar na páistí eile amach go leabharlann, clós nó halla na scoile.</p> <p>Seasfaidh baill foirne siar ar fad ón pháiste a léiríonn iompar dúshlánach ach amháin má tá riosca ann go ngortóidh siad iad féin.</p>
-------------------------------------	---	--

<p>13. Acmhainní agus Áiseanna teagaisc</p>	<p>Féitheoireacht sásúil ar pháistí sna seomraí stórais</p> <p>Uileghabhálacht Acmhainní</p>	<p>Má tá plean iompraíochta ag páiste a dhéanann tágairt do spriocanna a bhaineann le hiompar dúshlánach, leanfar an plean agus spriocanna sin.</p> <p>Níl cead ag páistí dul isteach sna seomraí stórais gan féitheoireacht agus níl cead ag bailil foirne cead a thabhairt do pháistí rudaí a fháil óna seomraí stórais. Bailíonn tuismitheoirí agus CRS gach acmhainn agus áis atá de dhíth orthu roimh á gcuid ceachtanna</p> <p>Is bunscoil ilchreidmheach, comh-oideachasúil í Gaelscoil na Mí agus mar sin de ní mór do mhúinteoirí agus CRS gach iarracht a dhéanamh an uileghabhálacht atá sa phobalscoile agus sa phobal níos leithne a thaispeáint agus a chur san áireamh. Is gá macasamhlú sásúil a thabhairt dona grúpaí seo a leanas;</p> <p>Daltaí mionlaigh eitneacha/imircigh Le haghaidh daoine den lucht taistil. Leanaí leispiacha, aeracha, déghnéasacha nó trasinscneacha (LADT) Daltaí a mheastar a bheith ina LADT Daltaí de chreideamh reiligiúnach mionlaigh Leanaí atá faoi chúram Leanaí ar an gCóras Fógartha um Chosaint Leanaí Leanaí a bhfuil riachtanais mhíochaine acu</p>
<p>14. Soláthar curaclaim maidir le OSPS, OCG, Bí Sábháilte</p>	<p>Múintear gach gné den churaclam OSPS, OCG agus Bí Sábháilte</p>	<p>Tá clár dhá-bhliain i gceist le haghaidh OSPS agus déantar OCG sa dara théarma do gach scoilbhliain. Cinnteoidh an phríomhoide go bhfuil ábhar ceart OSPS a mhúineadh tríd an cúntas míosúil.</p>

		Cuirfear tuistí ar an eolas go mbeidh ceachtanna OCG ag tarlú agus iarrfar orthu teagmháil a dhéanamh leis an múinteoir ranga/ príomhoide dá mba mhaith leo a p(h)áiste a bhaint amach as na ceachtanna sin.
--	--	--

Nóta Tábhachtach: Ba cheart a thabhairt faoi deara gur ionann riosca i gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca seo agus an riosca “díobhála” mar a shainmhínítear san Acht um Thús Áite d’Leanaí 2015 agus ní riosca ginearálta sláinte agus sábháilteachta. Tá an sainmhíniú ar dhíobháil leagtha amach i gCaibidil 4 de na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d’Iar-Bhunscoileanna 2017*

Agus an measúnú riosca seo á dhéanamh aige, rinne an bord bainistíochta a dhícheall na rioscaí díobhála atá ábhartha don scoil seo a shainaithint agus a chinntiú go bhfuil nósanna imeachta leordhóthanacha i bhfeidhm chun gach riosca a shainaithnítear a bhainistiú. Cé nach féidir gach riosca díobhála a thuar agus a bhaint, tá na nósanna imeachta atá liostaithe sa mheasúnú riosca seo i bhfeidhm ag an scoil chun riosca a bhainistiú agus a laghdú a mhéad is féidir.

Tá an measúnú riosca seo curtha i gcrích ag an mBord Bainistíochta ar an 26/01/22. Déanfar é a athbhreithniú mar chuid d’athbhreithniú bliantúil na scoile ar a Ráiteas um Chumhdach Leanaí.

Síniú : Cormac Mc Cashin Dáta: 26/01/22

An Cathaoirleach, An Bord Bainistíochta

Síniú : Clár Ní Mhaoláin Dáta: 26/01/22

An Príomhoide/Rúnaí an Bhoird Bainistíochta

Samplaí de ghníomhaíochtaí, rioscaí agus nósanna imeachta

Cuirtear na samplaí atá liostaithe sa doiciméad seo ar fáil chun cabhrú le scoileanna a measúnú riosca a dhéanamh faoin Acht um Thús Áite do Leanaí 2015. Ba chóir do scoileanna a thabhairt faoi deara nach bhfuil sé i gceist go mbeadh an liosta samplaí seo uileghabhálach. Tá sé de fhreagracht ar gach scoil a chinntiú, a mhéad is féidir, go ndéantar aon rioscaí agus nósanna imeachta eile atá ábhartha dá cúinsí áirithe féin a shainathint agus a shonrú sa mheasúnú riosca i scríbhinn agus go bhfuil nósanna imeachta leordhóthanacha i bhfeidhm chun aghaidh a thabhairt ar gach riosca a shainathnítear.

Aithnítear go bhfuil réimse beartas, cleachtas agus nósanna imeachta i bhfeidhm cheana féin ag scoileanna chun an riosca díobhála do leanaí a mhaolú agus iad ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí na scoile agus go mbeidh rioscaí díobhála íseal nó íosta ag baint le roinnt gníomhaíochtaí scoile i gcomparáid le gníomhaíochtaí eile. I gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca a chaithfidh scoileanna a dhéanamh, tagraítear san Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 do riosca mar “aon fhéidearthacht le haghaidh díobhála”. Dá bhrí sin, is tábhachtach, mar chuid dá próiseas measúnaithe riosca, go ndéanann gach scoil a gcuid gníomhaíochtaí éagsúla a liostú agus a athbhreithniú (lena n-áireofar iad siúd a bhféadfadh riosca íseal díobhála a bheith ag baint leo a shainathint chomh maith leo siúd a bhfuil rioscaí díobhála níos airde ag baint leo). Tríd an méid sin a dhéanamh cabhrófar leis an scoil (1) aon rioscaí díobhála a d’fhéadfadh a bheith ann maidir le gníomhaíochtaí na scoile a shainathint, mar a cheanglaítear faoin Acht um Thús Áite do Leanaí, (2) leordhóthanacht na nósanna imeachta éagsúla atá ann cheana a shainathint agus a mheas chun na rioscaí díobhála sin a bhainistiú agus (3) aon nósanna imeachta breise a shainathint agus a chur i bhfeidhm a mheastar a bheith riachtanach chun aon riosca a shainathnítear a bhainistiú.

Soiléirítear san Aguisín a ghabhann le Tús Áite do Leanaí: Treoir Náisiúnta um Chosaint agus Leas Leanaí a foilsíodh i mí Eanáir 2019 gur cheart d’eagraíochtaí a sholáthraíonn seirbhísí ábhartha do leanaí smaoineamh ar shaincheist shonrach na sábháilteachta ar líne agus a measúnú riosca á dhéanamh acu agus a Ráiteas um Chumhdach Leanaí á ullmhú.

Sa Treoir maidir le Leanúnachas na Scolaíochta tugtar comhairle do bhunscoileanna agus d’iar-bhunscoileanna (Aibreán 2020) maidir leis an tábhacht a bhaineann le múinteoirí úsáid shábháilte agus eiticiúil as an idirlíon a choinneáil le linn na cianfhoghlama agus cabhrú le tuismitheoirí agus caomhnóirí a bheith feasach ar a ról freisin. Ba chóir do scoileanna a chinntiú go gcuireann a mBeartas um Úsáid Inghlactha (BUI) bonn eolais faoi ghníomhaíochtaí cianfhoghlama.

Nóta Tábhachtach: Ba cheart a thabhairt faoi deara gur ionann riosca i gcomhthéacs an mheasúnaithe riosca seo an riosca “díobhála” mar a shainmhínítear é san Acht um Thús Áite do Leanaí, 2015 agus ní mar riosca ginearálta sláinte agus sábháilteachta. Tá an sainmhíniú ar dhíobháil leagtha amach i gcaibidil 4 de na Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d’Iar-Bhunscoileanna 2017.

Samplaí de Gníomhaíochtaí Scoile

- Teacht isteach agus imeacht na ndaltaí go laethúil
- Sosanna áineasa do dhaltaí
- Teagasc sa seomra ranga
- Teagasc duine le duine
- Tacaíocht foghlama duine le duine
- Comhairleoireacht duine le duine
- Gníomhaíochtaí teagaisc lasmuigh
- Teagasc agus foghlaim ar líne ar bhonn cianda
- Gníomhaíochtaí Spóirt
- Turais scoile
- Turais scoile lena mbaineann fanacht thar oíche
- Turais scoile lena mbaineann taisteal eachtrach
- Úsáid limistéar na leithreas/na seomraí feistis/na gcithfholcadán i scoileanna
- Áiseanna cónaithe a sholáthar do chónaitheoirí
- Lá Spóirt Bliantúil
- Imeachtaí tiomsaithe airgid ina mbíonn daltaí páirteach
- Úsáid áiseanna lasmuigh den láthair le haghaidh gníomhaíochtaí scoile
- Socruithe iompair scoile lena n-áirítear coimhdeachtaí bus a úsáid
- Cúram leanaí a bhfuil riachtanais speisialta oideachais acu, lena n-áirítear dlúthchúram pearsanta nuair is gá,
- Cúram a thabhairt d'aon scoláire leochaileach, lena n-áirítear dlúthchúram pearsanta nuair is gá
- Iompar dúshlánach a bhainistiú i measc daltaí, lena n-áirítear srianadh a úsáid go cuí nuair is gá
- Bainistíocht ar sholáthar bia agus dí
- Riar Leigheas
- Riarachán ar Gharchabhair

- Soláthar curaclaim maidir le OSPS, OCG, Bheith Sábháilte
- Cosc ar an mbulaíocht agus déileáil léi i measc na ndaltaí
- Pearsanra scoile a oiliúint i gcúrsaí um chosaint leanaí
- Pearsanra seachtrach a úsáid chun cur leis an gcuraclam
- Pearsanra seachtrach a úsáid chun tacú le spóirt agus le gníomhaíochtaí seach- churaclaim eile
- Cúram do dhaltaí a bhfuil leochaileachtaí/riachtanais shonracha orthu amhail
 - Daltaí mionlaigh eitneacha/imircigh
 - Le haghaidh daoine den lucht taistil.
 - Leanaí leispiacha, aeracha, déghnéasacha nó trasinscneacha (LADT)
 - Daltaí a mheastar a bheith ina LADT
 - Daltaí de chreideamh reiligiúnach mionlaigh
 - Leanaí atá faoi chúram
 - Leanaí ar an gCóras Fógartha um Chosaint Leanaí
 - Leanaí a bhfuil riachtanais mhíochaine acu
- Pearsanra scoile a earcú lena n-áirítear -
 - Múinteoirí/CRSanna
 - Airíoch/Rúnaí/Glantóirí
 - Cóitseálaithe spóirt
 - Teagascóirí Seachtracha/Aoi-Chainteoirí
 - Oibrithe Deonacha/Tuismitheoirí i ngníomhaíochtaí scoile
 - Cúairteoirí/conraitheoirí ar scoil le linn uaireanta scoile
 - Cúairteoirí/conraitheoirí i láthair le linn gníomhaíochtaí tar éis scoile
- Rannpháirtíocht na ndaltaí i searmanais reiligiúnacha/teagasc reiligiúnach lasmuigh den scoil
- Úsáid Theicneolaíocht na Faisnéise agus Cumarsáide ag daltaí ar scoil, na meáin shóisialta san áireamh
- Smachtbhannaí a chur i bhfeidhm faoi Chód Iompair na scoile lena n-áirítear daltaí a choinneáil istigh, fóin a choigistiú etc.
- Scoláirí atá rannpháirteach in eispéireas oibre sa scoil
- Scoláirí ón scoil atá rannpháirteach in eispéireas oibre in áiteanna eile
- Múinteoirí faoi oiliúint atá ag tabhairt faoi shocrúchán oiliúna ar scoil
- Físeán/grianghrafadóireacht/meáin eile a úsáid chun imeachtaí scoile a thaifeadh

- Úsáid áitribh scoile ag eagraíochtaí eile
- Eagraíocht eile ag úsáid áitribh scoile i rith an lae scoile
- Club bricfeasta
- Club obair bhaile/staidéar tráthnóna

Samplaí de Rioscaí Díobhála

- Riosca díobhála nach n-aithníonn pearsanra na scoile
- Riosca gan díobháil a thuairisciú go cuí agus go pras ag pearsanra na scoile
- Riosca go ndéanfadh ball de phearsanra na scoile díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh leanbh eile díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh oibrí deonach nó cuairteoir sa scoil díobháil do leanbh sa scoil
- An baol go ndéanfadh ball de phearsanra na scoile, ball foirne eagraíochta eile nó duine eile díobháil do leanbh agus an leanbh ag glacadh páirte i ngníomhaíochtaí lasmuigh den scoil e.g. turas scoile, ceachtanna snámha
- Riosca díobhála mar gheall ar úsáid mhíchuí a bhaint as ardán cumarsáide cianda teagaisc agus foghlama ar líne mar dhuine gan chuireadh ag rochtain an naisc ceachta, daltaí á bhfágáil gan mhaoirsiú ar feadh tréimhsí fada ama i seomraí ar leithligh
- Riosca díobhála mar gheall ar bhulaíocht linbh
- Riosca díobhála mar gheall ar chiníochas
- Riosca díobhála mar gheall ar mhaoirseacht neamhleor ar leanaí ar scoil
- Riosca díobhála mar gheall ar mhaoirseacht neamhleor ar leanaí agus iad ag freastal ar ghníomhaíochtaí lasmuigh den scoil
- Riosca díobhála mar gheall ar chaidreamh/cumarsáid mhíchuí idir leanbh agus leanbh nó duine fásta eile
- Riosca díobhála mar gheall ar leanaí rochtain a fháil go míchuí ar ríomhairí, na meáin shóisialta, fóin agus gairis eile agus iad ar scoil
- Riosca díobhála do leanaí RSO a bhfuil leochaileachtaí ar leith orthu, lena n-áirítear leochaileachtaí míochaine
- Riosca díobhála do leanbh agus leanbh faoi chúram pearsanta
- Riosca díobhála mar gheall ar chód iompair neamhleor
- Riosca díobhála i gcás teagaisc, comhairleoireachta, cóitseála duine le duine

- Riosca díobhála mar gheall ar bhall de phearsanra scoile cumarsáid a dhéanamh le daltaí ar bhealach míchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, ar ghléas digiteach nó ar bhealach eile
- Riosca díobhála de dheasca ball pearsanra scoile rochtain/scaipeadh a dhéanamh ar ábhar míchuí trí na meáin shóisialta, téacsáil, ar ghléas digiteach nó ar bhealach eile.

Samplaí de Nósanna Imeachta chun aghaidh a thabhairt ar rioscaí díobhála

- Cuirtear cóip de *Ráiteas um Chumhdach Leanaí* de chuid na scoile ar fáil do phearsanra uile na scoile
- Cuirtear na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017* ar fáil do phearsanra uile na scoile
- Ceanglaítear ar Phearsanra na *Nósanna Imeachta um Chosaint Leanaí do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna 2017* a chomhlíonadh agus éilítear ar gach ball foirne cláraithe *an tAcht um Thús Áite do Leanaí 2015* agus an tAguisín a ghabhann leis (2019) a chomhlíonadh
- Cuireann an scoil an Clár maidir le Fanacht Sábháilte chun feidhme go hiomlán
- Cuireann an scoil curaclam OSPS chun feidhme go hiomlán
- Cuireann an scoil an Clár Folláine ag an tSraith Shóisearach chun feidhme go hiomlán
- Tá Beartas Frithbhulaíochta ag an scoil lena gcomhlíontar go hiomlán riachtanais Pholasaithe na Roinne maidir le *Nósanna Imeachta Frithbhulaíochta do Bhunscoileanna agus d'Iar-Bhunscoileanna*
- Tugann an scoil faoi thionscnaimh feasachta frithchiníochais
- Tá polasaí maoirseachta clóis/clós súgartha ag an scoil chun maoirseacht chuí ar leanaí a chinntiú le linn teacht le chéile, imeacht óna chéile agus le linn sosanna agus maidir le limistéir ar leith amhail leithris, seomraí feistis etc.
- Tá polasaí agus nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm ag an scoil maidir le turais scoile
- Tá polasaí sláinte agus sábháilteacht ag an scoil
- Comhlíonann an scoil riachtanais na reachtaíochta maidir le grinnfhiosrúcháin Garda agus ciorcláin ábhartha ROS i ndáil le hearcaíocht agus grinnfhiosrúchán Garda
- Tá cóid iompair ag an scoil do phearsanra scoile (foireann teagaisc agus neamhtheagaisc)
- Comhlíonann an scoil na nósanna imeachta araíonachta comhaontaithe don fhoireann teagaisc

- Tá polasaí um Riachtanas Oideachais Speisialta ag an scoil
- Tá beartas/plean maidir le dlúthchúram pearsanta ag an scoil maidir le daltaí a dteastaíonn cúram den sórt sin uathu
- Tá beartas agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun cógais a thabhairt do dhaltaí
- Maidir leis an scoil:
 - Chuir sí cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball d'fhoireann na scoile
 - Cinntíonn sí go gcuirtear cóip de Ráiteas um Chumhdach Leanaí na scoile ar fáil do gach ball foirne nua
 - Spreagann sí baill foirne chun leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Spreagann sí baill an bhoird bainistíochta leas a bhaint as oiliúint ábhartha
 - Coinníonn sí taifid ar gach oiliúint foirne agus ball boird
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun Garchabhair a riar
- Tá cód iompair i bhfeidhm ag an scoil do dhaltaí
- Tá Polasaí Úsáide Inghlactha i bhfeidhm ag an scoil, lena n-áirítear soláthar teagaisc agus foghlama ar líne ar bhonn cianda, agus tá an beartas sin curtha in iúl do thuismitheoirí
- Tá beartas i bhfeidhm ag an scoil lena rialaítear úsáid fóin chliste agus gairis táibléad sa scoil ag daltaí de réir chiorclán 38/2018
- Tá Plean Bainistíochta um Theagmhais Chriticiúla i bhfeidhm ag an scoil
- Tá polasaí maidir le Teagmhálaí Baile agus Scoile agus nósanna imeachta gaolmhara i bhfeidhm ag an scoil
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun daoine seachtracha a úsáid chun seachadadh an churaclaim a fhorlíonadh
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil chun cóitseálaithe spóirt seachtracha a úsáid
- Tá polasaí agus nósanna imeachta soiléire i bhfeidhm ag an scoil le haghaidh gníomhaíochtaí teagaisc duine le duine
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil le haghaidh comhairleoireachta duine le duine
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le socrúcháin d'ábhair mhúinteoirí
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le mic léinn atá i mbun taithí oibre sa scoil
- Tá polasaí agus nósanna imeachta i bhfeidhm ag an scoil maidir le daltaí na scoile atá i mbun taithí oibre in eagraíochtaí seachtracha.